



Representantforslag 119 S

(2015–2016)

fra stortingsrepresentantene Janne Sjølmo Nordås, Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Anne Tingelstad Wøien

Dokument 8:119 S (2015–2016)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Janne Sjølmo Nordås, Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Anne Tingelstad Wøien om den planlagte sentraliseringen av Skatteetatens kontorstruktur

Til Stortinget

Bakgrunn

Finansdepartementet ba i brev av 16. februar 2016 Skatteetaten om å utrede forslag til ny kontorstruktur for etaten. Fra regjeringens side ble det lagt klare føringer på at forslaget skulle innebære færre og større kontorenheter.

Rapporten fra Skatteetaten ble oversendt Finansdepartementet 1. juni 2016. I den foreslås det en reduksjon i antall kontor fra dagens 107 til 53. 564 medarbeidere vil bli direkte berørt ved at kontoret de arbeider på, blir lagt ned. Det er grunn til å anta at omtrent halvparten av de berørte medarbeiderne ikke har mulighet til å dagpendle til en av de nye foreslåtte kontorstedene.

Skatteetaten har siden regjeringsskiftet i 2013 hyppig vært utsatt for regjeringens nye måte å drive omstilling på. Skatteetaten har siden 2013 mottatt flere oppdragsbrev fra Finansdepartementet. Regjeringen har gjennomgående bedt Skattedirektoratet utarbeide forslag til gjennomføring av regjeringens politikk med korte tidsfrister. Det er også tilfellet med denne prosessen. Arbeidet ble påbegynt i 2015, men på grunn av forslaget om statliggjøringen av de kommunale skatteoppkreverne ble arbeidet stoppet høsten 2015. Arbeidet ble så tatt opp igjen i februar 2016 da Stortinget for andre gang hadde gjort det klart at

det ikke støttet regjeringens forslag om å statliggjøre de kommunale skatteoppkreverne.

Bruk av kriterier

I oppdragsbrevet legges det til grunn at ny kontorstruktur skal utarbeides på bakgrunn av følgende kriterier:

- Etterlevelseshensyn
- Tjenestetilbud og tilgjengelighet for viktige brukergrupper
- Størrelsen på fagmiljøene
- God regional fordeling av arbeidsplasser
- Effektiv ressursbruk
- Rettssikkerhet og likebehandling

Disse kriteriene gir i seg selv ingen klar retning når det gjelder størrelse og antall kontorer, men kan vektlegges til å understøtte alt fra to større kontorer til to hundre mindre kontorer. Likevel er kriteriene brukt med en klar målsetting om å legge ned kontorer. Hensyn som taler for å opprettholde mindre kontorer, er ikke vektlagt.

Svakheter ved forslaget fra Skatteetaten

Dersom Skatteetatens forslag blir gjennomført, vil store deler av Norge være uten skattekontorer. Dette gjelder spesielt innlandet. Dette er områder preget av mye sesongarbeid og utenlandsk arbeidskraft. Rapporten legger opp til ambulerende virksomhet for å ta lovpålagte ID-kontroller, men det er ikke sagt noe om omfanget, kostnaden eller hyppigheten av slike tiltak. Det er lite trolig at sesongarbeidere vil bruke en hel arbeidsdag på å reise 3–4 timer hver vei for å ta en ID-kontroll når de kun arbeider over en kortere periode. Dermed kan man forvente dårligere

kontroll med utenlandsk arbeidskraft i deler av landet som følge av forslaget til ny kontorstruktur.

Skatteetaten legger ikke opp til likebehandling for brukere som av ulike årsaker har behov for å oppsøke et skattekontor. Om lag 750 000 personer oppsøker per i dag skattekontorene personlig. Dette er særlig utenlandske statsborgere og lavinntektsgrupper. I tillegg oppsøker mange Skatteetatens publikumsmottak når det skjer endringer i livet, som anskaffelse av første skattekort, inngåelse av ekteskap, barn og så videre. Forslagsstillerne mener at disse gruppene fortsatt bør ha muligheten til å oppsøke et skattekontor i rimelig nærhet fra der de bor og arbeider.

Forslagsstillerne mener at arbeidet med å forhindre omfanget av svart økonomi og arbeidsmarkeds kriminalitet vil få store utfordringer dersom forslaget til ny kontorstruktur vedtas. Forslagsstillerne frykter at de store aktørene i sentrale strøk vil være mer prestisjetunge kontrollobjekter enn mindre aktører i distriktene. Dette vil et kriminelt arbeidsliv raskt kunne tilpasse seg, noe som vil medføre at man igjen må gjøre noe med Skatteetatens tilstedeværelse. Dette vil kunne føre til flere kostbare omorganiseringprosesser som kan unngås dersom den nåværende kontorstrukturen bevares.

Det er ikke foretatt en samfunnsøkonomisk analyse i forbindelse med denne rapporten. Det legges opp til en innsparing på mellom fem og ti prosent sammenlignet med dagens eiendomsutgifter. Risikoanalysen er imidlertid mangelfull ettersom den ikke tar tilstrekkelig hensyn til faren for fall i produksjonen ved omstilling, både fordi god kompetanse (spesielt innenfor fastsettingsområdet på skatt og avgift) kan bli presset ut i arbeidsledighet eller tidlig pensjon og fordi det tar tid å rekruttere og lære opp ny arbeidskraft. Lavere produksjon vil også bety dårligere kontroll av selvangivelsen, mva-oppgaver, o.l., noe som også har en samfunnsøkonomisk kostnad.

Samfunnsansvar for distriktsarbeidsplasser

Forslagsstillerne mener at Skatteetaten som en stor statlig arbeidsgiver har et ansvar for å opprettholde arbeidsplasser i distriktene. Dagens kontorstruktur fungerer godt, og regjeringen har etter forslagsstillerne mening ikke klart å sannsynliggjøre at en hastig bestemt og kostbar omorganisering prosess vil gjøre etaten mer effektiv eller tjenestene bedre. Skattekontorene som er nå foreslått videreført, er i stor grad lagt til de mest sentrale strøk av landet.

Forslagsstillerne vil i denne forbindelse vise til avtalen inngått mellom regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet og Venstre i forbindelse med enigheten om nytt inntektssystem for kommunene våren 2016, der de tre partiene ble enige om en såkalt stra-

tegi for utflytting av statlige arbeidsplasser. Selve innholdet i denne strategien er ennå ikke fremlagt, men forslagsstillerne mener at det svekker strategiens troverdighet betydelig at regjeringen fortsetter sin sentralisering av statlige og andre offentlige arbeidsplasser med uforminsket styrke i påvente av at strategien skal legges fram.

Forslag til behandling

Skatteetaten har ansvaret for finansieringen av velferdsstaten Norge. Dette er en viktig oppgave som medfører at det bør være i samfunnets interesse at lokaliseringen av statlige skattekontorer blir besluttet etter en bred politisk debatt hvor beslutningen tas av Stortinget, ikke av Finansdepartementet.

Forslagsstillerne mener videre at det må gjennomføres en samfunnsøkonomisk analyse som viser ringvirkningene ved å sentralisere 564 offentlige arbeidsplasser i Distrikts-Norge. I denne analysen må det inngå en vurdering av risikoen omorganiseringen medfører når det gjelder Skatteetatens evne til å gjennomføre sitt samfunnsoppdrag. Analysen bør også belyse hvilke fordeler dagens desentraliserte kontorstruktur medfører, samt en utredning av hvordan moderne kommunikasjonsteknologi kan brukes for å veie opp for eventuelle ulemper med flere og mindre kontorsteder.

Beslutningsgrunnlaget fremstår i dag som for svakt, og beslutningen bør underbygges med mer konkret informasjon om økonomiske innsparinger. Regjeringen må i tillegg vurdere hvilke regelverkse endringer og investeringer i systemutvikling som vil kreves for at Skatteetaten skal oppnå målene som rapporten oppstiller.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge frem saken om omorganisering av Skatteetatens kontorstruktur for Stortinget.
2. Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en samfunnsøkonomisk analyse som viser de samfunnsøkonomiske konsekvensene av å sentralisere 564 offentlige arbeidsplasser i Distrikts-Norge, og med en redegjørelse for hvordan den foreslåtte omorganiseringen harmonerer med regjeringens bebudede strategi for utflytting av statlige arbeidsplasser.

17. juni 2016